

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Bc. Kryštofem Hornem v právní věci

žalobce: **Ing. J. N.**
bytem X

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 11, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2023, č. j. 026329/2023/KUSK,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2023, č. j. 026329/2023/KUSK, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč.**

Odůvodnění:

1. Výše označeným napadeným rozhodnutím žalovaný k odvolání žalobce změnil výrok rozhodnutí Městského úřadu Dobříš (dále jen „městský úřad“) ze dne 12. 10. 2022, č. j. MDOB/109428/2022/KSJ (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) a ve zbytku jej potvrdil. Rozhodnutím žalovaného byl žalobce shledán vinným z úmyslného spáchání přestupku proti občanskému soužití **(i)** podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kterého se dopustil tím, že dne 16. 6. 2022 v době od 6:00 do 7:00 na adrese žalobcova bydliště výrazy „krávo, vyser se na to, ty už mě dlouho srát nebudeš“, urazil svou dceru Mgr. A. N. (dále jen „dcera“), čímž jinému ublížil na cti hrubou urážkou, a **(ii)** podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona o některých přestupcích tím, že na témže místě a v témže čase poškozenou chytil za paže zepředu a vytlačil do chodby z kuchyně, čímž narušil občanské soužití jiným hrubým jednáním vůči jinému. Za spáchání uvedených přestupků správní orgány žalobci podle § 7 odst. 5 písm. a) zákona o některých přestupcích ve spojení s § 41 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“) uložily pokutu ve výši 1 000 Kč a současně podle § 95 odst. 1

přestupkového zákona ve spojení s § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení, povinnost k náhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

Obsah žaloby a vyjádření účastníků

2. Žalobce v žalobě ze dne 20. 4. 2023 uvedl, že byl shledán vinným v rozporu s tím, co uvedla svědkyně a co vyplývá ze zvukových nahrávek. Sám byl přitom opakovaně fyzicky napadán dcerou. Byla porušena jeho procesní práva, neboť mu správní orgány přes jeho žádosti neposkytly přepis těchto nahrávek, ačkoliv předložil lékařskou zprávu [otorhinolaryngologa](#), podle které má problémy se sluchem. To vyvolalo jeho podezření, že některé písemnosti nebyly podkladem rozhodnutí. Nebyl přitom v rozporu s § 36 odst. 3 správního řádu ani seznámen s podklady rozhodnutí a přepisy nahrávek, a nemohl se k nim tedy vyjádřit. Žalobce v žalobě neuvedl petit, z jejího obsahu je nicméně zřejmé, že se jedná o žalobu proti rozhodnutí ve smyslu § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž žalobce má za to, že vyjmenované vady mají za následek *nicotnost* napadeného rozhodnutí.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že se žalobce dne 4. 10. 2022 dostavil za účelem seznámení s podklady rozhodnutí a také se k nim vyjádřil. Na str. 5 a 6 prvostupňového rozhodnutí je přepis obsahu a hodnocení nahrávek. Žalovaný však nahrávky nepovažoval za stěžejní důkaz, neboť rozhodnutí postavil na přiznání žalobce a svědecké výpovědi (str. 8 napadeného rozhodnutí).
4. V replice ze dne 5. 7. 2023 žalobce rozvedl žalobní argumentaci ohledně významu nahrávek a svědecké výpovědi. Uvedl, že neexistuje důkaz, že by slovně napadal poškozenou. Vulgární slova pronesl polohlasem, když v místnosti nikdo nebyl (žalobce se nijak netajil, že řekl slovo kráva, nikoho to však v prázdné místnosti nemohlo urazit a nejde o „přiznání“ v pravém slova smyslu). Svědkyně nebyla dotazována na to, kdo, kdy a co říkal, nic konkrétního tedy neprokazuje. K žádné hádce nedošlo, žalobce po konfliktu v klidu odešel. Naopak poškozená žalobce odstrčila na mikrovlnnou troubu, když se snažil zabránit, aby vypnula rádio, které je pro něj důležitým zdrojem informací. V nahrávce je zachyceno, kdo roztržku vyprovokoval, žalobce se v ní však nemohl vyjádřit pro své postižení a v žalobě uvedená procesní pochybení správních orgánů. Přitom jde o důležitý důkaz zachycující průběh konfliktu žalobce s dcerou. Žalobce požadoval zjištění průběhu verbálního a fyzického napadení, resp. objasnění, kdo koho napadl. Ačkoliv žalobce i v replice v tvrzených okolnostech spatřoval nezákonný zásah a důvody zakládající *nicotnost* napadeného rozhodnutí, závěrem podání se výslovně dožadoval jeho *zrušení*.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

5. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 21. 2. 2023 a žalobu k poštovní přepravě podal dne 20. 4. 2023), osobou k tomu oprávněnou a po upřesnění vyplývajícím z repliky (faktické doplnění žalobního petitu) splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Jde tedy o projednatelnou žalobu podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., kterou se žalobce domáhá zrušení napadeného rozhodnutí. V podáních obsažené odkazy na § 82 s. ř. s. a zmínky o nezákonném zásahu žalobce spojil výhradně s argumentací proti napadenému rozhodnutí, soud je tedy s ohledem na subsidiaritu zásahové žaloby, resp. přednost ostatních žalobních typů (srov. rozsudky NSS ze dne 25. 11. 2021, č. j. 7 As 283/2019-34, a ze dne 11. 1. 2018, č. j. 8 As 4/2017-45) podle skutečného obsahu (srov. § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, použitý

podle § 64 s. ř. s.) považoval za tvrzení v rámci žaloby proti napadenému rozhodnutí, nikoliv za zásahovou žalobu.

6. Domáhal-li se žalobce v replice dále sdělení, na základě jakého ustanovení mu správní orgán odepřel právo podat blíže neupřesněnou stížnost ústně do protokolu, sděluje na tomto místě soud, že tato otázka není předmětem řízení, neboť nerozvíjí včas uplatněné žalobní body.
7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žaloba je podle § 68 písm. c) s. ř. s. nepřijatelná, neboť jediným důvodem je tvrzená nicotnost napadeného rozhodnutí. K tomu soud uvádí, že citované ustanovení je dle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 12. 3. 2013, č. j. [7 As 100/2010-65](#), č. 2837/2013 Sb. NSS, obsoletní. Jelikož neexistuje žádný specifický opravný prostředek v řízení před správními orgány, jímž by se adresát správního aktu mohl dovolat nicotnosti správního rozhodnutí, je žalobce oprávněn v rámci žaloby proti správnímu rozhodnutí namítat i pouze nicotnost takového rozhodnutí jako jediný žalobní bod. Žalobce nicméně fakticky žádné vady, které by způsobovaly nicotnost, tedy neexistenci a zdánlivost aktu, ke které by soud musel přihlížet z úřední povinnosti, nenamítal. Muselo by jít o natolik intenzivní vady, že akt vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí (blíže k pojmu nicotnost viz např. body 22-32 usnesení rozšířeného senátu [7 As 100/2010-65](#)). Všechny žalobcem namítané vady mohou mít za následek toliko nezákonnost napadeného rozhodnutí. Pro posouzení žalobního bodu je podstatné vyličení nařikávané vady, nikoliv následek, který si s ní žalobce spojuje.
8. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích včas uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Rozhodl bez nařízení jednání, neboť pro to byly splněny důvody podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

Podstatný obsah správního spisu

9. Dne 24. 6. 2022 oznámila Městský policie Dobříš městskému úřadu podezření o spáchání přestupku. Žalobce měl dle ní dne 16. 6. 2022 mezi 6:00 a 7:00 fyzicky a verbálně napadnout poškozenou v jejich společném bydlíšti tak, že ji vytlačil uchopením a bolestivým stiskem obou paží do chodby kuchyně, dále došlo i k vulgarismům. K oznámení přiložila úřední záznamy o podání vysvětlení dcery, která uvedla, že ji žalobce řekl: „Ty krávo, ty už mě srát nebudeš“. Dcera též popsala, že žalobce už delší dobu ve větší míře požívá alkoholické nápoje a je poté verbálně hrubý vůči členům rodiny. Na přiložené fotografii žalobkyniny ruky není patrné žádné zranění. Žalobce v podání vysvětlení popsal, že ráno poslouchá rádio a dcera mu ho vypnula, chtěla ho vyprovokovat. Řekl jí, ať vypadne, načež mu dcera vypnula rádio znovu. Následně ji za obě ruce vytlačil z místnosti, aby mohl zavřít dveře. Žalobcova manželka a dceřina matka (dále jen „matka“ či „svědkyně“) ve svém vysvětlení uvedla, že byla svědkem toho, jak hádka mezi žalobcem a dcerou gradovala, žalobce se pokoušel za sebou zavřít dveře do kuchyně, dcera ho následovala, a tak ji uchopil za paže a vytlačil na chodbu.

10. Poškozená dala souhlas s vedením přestupkového řízení, odmítla se však zúčastnit jednání a vypovídat, aby se s žalobcem nemusela setkat. Poskytla též správním orgánům nahrávky ze svého mobilního telefonu, které však nezachycují skutek, který je žalobci kladen za vinu. Následující nahrávka o délce 5:42 minut obsahuje nejspíše záznam rozhovoru matky (svědkyně) a dcery v návaznosti na projednávaný incident, místy je na nahrávkách slyšet i žalobce (určení řečníků soud z kontextu věci předpokládá):

Žalobce: No tak to si přehnala.

(delší úsek bez hovoru - cinkání nádobí patrně při jídle, míchání nápoje v hrnku atp.)

Žalobce *(patrně z vedlejší místnosti přes zvuk rádia)*:

Vona ať jde do prdele, já jí nechci v baráku. Ať jde do prdele! Já jsem špatnej člověk, já jsem zkurvenec, já jsem hajzl, nechte mě bejt!

(není rozumět)

Žalobce *(přichází do pokoje)*:

Lásko. Tady si to přehnala dneska, dneska si to přehnala tak, že...

Dcera: To mi říkáš pokaždý, že jsem to přehnala.

Žalobce: To tvoje sebevědomí...

Dcera: Takhle přesně na mě tou rukou ukazuješ a ještě si mě tady chytil, praštil jsi mě těma dveřma...

Žalobce: Já jsem tě praštil dveřma?

Dcera: Fyzicky jsi mě napad a máma je svědkem.

Žalobce: Říkám ti, vypadni z tohohle toho baráku. Jestli nevypadneš, tak bude problém.

Dcera: Jo? Jakej bude problém? To říkáš pokaždý!

Dcera *(k matce)*: Mami, já si to nenechám líbit, já kašlu na to, abych tady byla hodná dceruška, držela klapačku prostě a nechala si líbit všechny tyhle ty jeho výlevy, nebudu to dělat prostě. Dělej si to ty, ať si to, ať si to dělá Lucka, Petr, respektujte si, že tady vyděsí Kubíka, že na něj řve. Já to dělat nebudu, já s váma nesouhlasím a já....

Matka: Dobře, nesouhlasíš, ale kvůli rádiu není třeba udělat takovýhle scény.

Dcera: Ale to dělá on. On to zapínal, on to dával nahlas, já ne, já jsem ho jenom poprosila, jestli by to mohl na pět minut nechat vyplý, protože mně to prostě vadí. Je to tady, celý dny to tady řve to rádio, já chci pět minut ráno, já si nemyslím, že chci tolik. A on to, a on to prostě bude zapínat, jsou tam psi, on to pustí nahlas, řve to a tím psům to prostě vadí. A on mi říká, ať si uklidím do prdele, je vulgární, je vožralej a ještě mi vyhrožuje, že bude, že bude huř, takhle na mě ukazuje prstem, chyt mě za ruku, normálně mě fyzicky napad. A to ti přijde v pohodě, tobě to přijde, já mám tady jako bejt v klidu?

Matka: Nepřijde mi to v pohodě, víš, jakej je.

- Dcera: Ale on je špatnej a já se tomu přizpůsobovat nebudu, vy se tomu přizpůsobte, to je vaše věc, mně to jedno...
- Matka: Ty teď vodjedeš a já si to vyžeru.
- Dcera: Tak si se s ním měla rozvézt. Tady neměl bejt.
- Matka: Nechod' tam.
- Dcera: Já tam du vrátit věci.
(*odchází do vedlejší místnosti za žalobcem*)
- Žalobce: Jdi pryč vodsud'.
- Dcera: Nebo co? Podřízneš, zabiješ?
- Žalobce: Ty vole! Zmiz!
(*dcera se vrací*)
- Matka: Musíš to hrotit? Nemůžeš...
- Dcera: Zavolám policajty.
- Matka: Ne!
- Dcera: Jo.
- Matka: Andreo, prosím tě, nedělej to, nedělej to kvůli mně. Andreo!
- Dcera: Mami nebudu to dělat kvůli tobě. Ať si uvědomí, že tohle dělat prostě nebude.
- Matka: Ne!
- Další nahrávka o délce 0:46 min zachycuje patrně následující děj před přivoláním policie:
- Žalobce: Až bude sedět aspoň na jiným místě a ona bude ... v Ústí sedět, paní domácí, paní hlava, paní nejarogantnější.
- Dcera: Taky v pohodě, tadyhle ty tyhle...
- Žalobce: Nejchytřejší, to je, prostě nad ní není.
- Dcera (*k matce*): Víš, protože se mu někdo postaví a nikdo se ho nebojí, tak jediný, co umí, je máchat prstem a říkat, že bude nějaký problém. Třicet sedum let to slyším, že bude problém, a ještě jsem se nedozvěděla jakej.
- Žalobce: Věr tomu, že problém bude!
- Dcera: Jojojo, to říkáš taky pokaždý. A ještě tady mlátíš dveřma.
- Žalobce (*křičí*): Chceš ten problém hned? Chceš ten problém hned?
- Matka (*pláče*): Nech toho prosimtě.
- Žalobce (*křičí*): Chceš ten problém hned?
- Matka (*křičí*): Nech toho! Aneto!
- Žalobce (*křičí*): Vypadni!
- Dcera: Tak, sorry! Teď už...
- (*zvuk vytáčení telefonu*)
- Matka (*prosebně*): Nedělej to!
- Dcera (*rezolutně*): Ne!

11. Dne 16. 8. 2022 se konalo ústní jednání, u kterého svědkyně uvedla, že dne 16. 6. 2022 v jejich bydlíšti žalobce proti dceři užil vulgarismů, nepamatuje si však jakých. Odkázala na výpověď před policií a dodala, že vytlačení ze dveří v hádce určitě nebylo klidné. Žalobce vypověděl, že šlo o vulgarismy *uvedené u městské policie*, pamatuje si jen „jdi do prdele“. Jeho vulgarismy byly odezvou na dceřiny. Výraz „kráva“ je pro ni ještě pochvala. Slova „vyser se na to“ směřovala k vypínání rádia. Na „ty už mě dlouho srát nebudeš“ si nevzpomíná, ale možné to je jednak s ohledem na zrušení trvalého pobytu dcery v dosavadním společném bydlíšti a na kardiovaskulární problémy žalobce, který se blíží průměrnému věku dožití. Popřel, že by žalobkyni chytil za paže, pouze ji otevřenými dlaněmi vytlačil ze dveří.
12. Dne 18. 8. 2022 volala na městský úřad svědkyně a přála si svou výpověď upřesnit. Při dalším ústním jednání dne 14. 9. 2022 svědkyně nicméně setrvala na předchozí výpovědi a nic nedodala.
13. Žalobce byl dne 14. 9. 2022 vyzván k seznámení se s podklady rozhodnutí, dne 4. 1. 2022 požádal o přepis nahrávek, neboť je nedoslýchavý (proto též mluví tak nahlas). Verbální napadení poškozené znovu označil za *nutnou obranu* vůči vypínání rádia. Možná měl dceru označit spíše za kozu nebo žirafu, kráva se mu ale zdála přiměřená situaci.
14. Dne 12. 10. 2022 vydal městský úřad prvostupňové rozhodnutí, kterým shledal žalobce vinným z jednoho přestupku podle § 7 odst. 1 písm. a) a c) bod 4 zákona o některých přestupcích, kterého se dopustil tím, že dne 16. 6. 2022 v době od 6:00 do 7:00 na adrese žalobcova bydlíště *výrazy typu* „krávo, vyser se na to, ty už mě dlouho srát nebudeš“ poškozenou urazil a uchopil ji stiskem obou paží zepředu a vytlačil do chodby z kuchyně. Část obsahu sporných nahrávek je přepsán na str. 5 prvostupňového rozhodnutí. Ve shrnutí jsou zaznamenány (nejspíše) žalobcovy výrazy jako „jestli nevypadneš, tak bude problém“, „ať jde do prdele a táhne z baráku“ a „ty vole, zmiz“ atp. Správní orgán nahrávku výslovně (na str. 6) hodnotí jako přípustný a zákonný důkaz a uvádí, že z něj má za prokázané, že se žalobce dopouštěl vyhrožování jinou újmou než újmou na zdraví a dopouštěl se jiných hrubých a neslušných jednání ve smyslu § 7 odst. 1 písm. a) a c) zákona o některých přestupcích. Podle městského úřadu (str. 8) se sám žalobce ve svých vyjádřeních při ústních jednáních k některým vulgaritám přiznal (byť si na některé nepamatoval) a urážku na cti tak měl městský úřad i s přispěním žalobce za prokázanou, jeho vina vyplývá i ze svědecké výpovědi. Správní orgán (níže na str. 8) uvedl, že ačkoliv nestaví žádnou *výpověď* nad jinou, *výpověď* dcery byla provedena těsně po spáchání přestupku. Dále (na str. 11) městský úřad rekapituloval vyjádření žalobce z ústního jednání, kde připustil použití výrazu „kráva“ a *dalších výrazů dle nahrávek*. K požadavku na jejich přepis nicméně městský úřad (na str. 15) uvedl, že by jejich vypracování mohlo vést ke značným průtahům v řízení, jde jen o podpůrný důkaz. Hlavním důkazem o vině žalobce je jeho *přiznání* k vulgaritám v *úředním záznamu* ze dne 4. 10. 2022 a v protokolech o ústním jednání a výpověď svědkyně (která sice uvedla, že si nepamatuje přesné výrazy, *nějaké vulgarity* ale zazněly). Důkazy tvoří dle městského úřadu ucelený řetězec o vině žalobce.
15. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání. Popřel, že by uvedené výrazy použil v uvedený den a v přítomnosti poškozené. Uvedl v něm mj., že z nahrávek musí být patrné, že jej dcera odstrčila od rádia a narazil při tom na mikrovlnnou troubu. Byla vůči žalobci agresivní a před údajným přestupkovým jednáním žalobce jej nazvala „zkrveným zkurvencem“ a sdělila, že by byla ráda, kdyby jej někdo sprovedil ze světa.

16. Poškozená v písemném vyjádření k podanému odvolání fyzickou agresi na žalobci popřela, odkázala na zápis o podaném vysvětlení ze dne 16. 6. 2022, výslech svědkyně a žalobcovo potvrzení užití vulgarismů.
17. Napadeným rozhodnutím žalovaný formálně rozdělil jednání žalobce na dva samostatně právně hodnocené skutky tak, jak je uvedeno v bodě 1 tohoto rozsudku. Zopakoval (na str. 3), že žalobce sám při ústním jednání *přiznal* použití slov „kráva“ a „vyser se na to“. Verzi o tom, že vulgarismy žalobce užil jen v samomluvě, vyvrací výpověď svědkyně, která potvrdila, že určitě zazněly vulgarismy, byť nevěděla jaké. Potvrdila též uchopení dcery za paže a vytlačení z kuchyně. Doklad o zdravotních problémech se sluchem žalobce nikdy nepředložil, nabízené přehrávání nahrávek odmítl a absolvoval několik ústních jednání bez indikace jakéhokoliv problému. Na nahrávkách posuzovaný skutek není zaznamenán, pouze dokumentují situaci soužití v domě. Vina žalobce byla prokázána na základě spisového materiálu, důkazů provedených v řízení *a podkladů pro vydání rozhodnutí*, tj. podání *vysvětlení, které poskytly všechny zúčastněné osoby městské policii*. Skutkový děj byl prokázán bez důvodných pochybností.
18. Nedatovanou žádanku [otorhinolaryngologa](#) o sluchadlo a audiogram z 8. 3. 2023 se závěrem celkové ztráty sluchu 31,3 % žalobce do správního spisu založil až po vydání napadeného rozhodnutí.

Posouzení žalobních bodů

19. Podle § 5 přestupkového zákona je přestupkem společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.
20. Soud považuje za vhodné úvodem upozornit, že přestupkové právo lze užívat v případech nevhodného vyjadřování mezi dospělými osobami v soukromí domova jen v těch nejvážnějších případech, neboť prostředky správního trestání nejsou zamýšleny k řešení banálních hádek, které čas od čas nutně při soužití dospělých osob v domácnosti nastávají. Stejně jako trestní právo, i právo přestupkové (někdy též označováno jako malé trestní právo) má být užíváno až v případech společensky škodlivých, dosahujících určité intenzity, kdy jednání pachatele přestupku (trestného činu) je pro společnost natolik škodlivé, že nepostačuje uplatnění odpovědnosti dle „mírnějších“ právních předpisů jako je například využití institutu ochrany osobnosti náhrada škody dle občanského zákoníku atd. (princip *ultima ratio*). Zcela jiná situace však nastává u nechtěného fyzického kontaktu, zejména pak v konfliktní situaci, který je nutno s ohledem na ochranu osob před domácím násilím hodnotit s citlivostí a vysokou dávkou obezřetnosti. O to vyšší nároky je však třeba klást na detailní zjišťování skutkového stavu a jeho právní posouzení.

Nahrávky

21. Těžištěm žalobcových námitek je otázka, co prokazují či neprokazují výše zmíněné nahrávky a zda s nimi byl či nebyl řádně seznámen. Soud předně uvádí, že nahrávky jsou především smutnou výpovědí o nefunkčním vztahu žalobce a jeho dospělé dcery a dokumentují konfliktní situaci, ne však tu, která je žalobci kladena správními orgány za vinu. Ačkoliv se žalovaný snaží význam nahrávek bagatelizovat, představují nikoliv nedůležitý prvek řetězce důkazů, na kterém správní orgány vystavěly závěr o žalobcově vině. Městský úřad z jiných zachycených vulgarismů dospěl k závěru o tom, jak se žalobce k dceři chová, resp. co na její adresu pronáší a posoudil to dokonce (být bez bližšího zdůvodnění

souvislosti s projednávaným skutkem) jako výhrůžky. Žalovaný uvedl, že jde – byť toliko „vedlejší“ – důkaz o vztazích v rodině. Správním orgánům lze do značné míry přisvědčit, že nejde o důkaz rozhodující. Pakliže však správní orgány z tohoto pramene učinily nepřímý důkaz o pronesení žalobcova urážlivého výroku, měl žalobce právo se s ním seznámit a vyjádřit se k němu podle § 36 odst. 3 správního řádu, a to i když dříve při ústním jednání přehrání nahrávek odmítl. Žalobce se s ním ve zvukové podobě neseznámil a opakovaně se dožadoval přepisu nahrávek s tím, že je nedoslýchavý.

22. Podle § 4 odst. 4 správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.
23. Podle § 4 odst. 1 věty druhé správního řádu má každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.
24. Ačkoliv žalobce není osobou neslyšící či hluchoslepou dle § 16 odst. 5 správního řádu a nemá tedy právo na tlumočníka nebo prostředníka, bylo povinností správních orgánů v souladu s výše uvedenými zásadami správního řízení žalobci vyjít vstříc a umožnit mu uplatnění jeho práv podle § 36 odst. 3 správního řádu obstaráním přepisu nahrávek. Ačkoliv o svém zdravotním stavu do vydání napadeného rozhodnutí nepředložil žádný důkaz, s ohledem na jeho vyšší věk a skutečnost, že nedoslýchavostí vysvětloval i svůj silný hlasový projev na chodbě při opakovaném ústním jednání dne 14. 9. 2022 (kterému městský úřad věnoval v prvostupňovém rozhodnutí značný prostor), neměly správní orgány žalobcovo plausibilní tvrzení o procesním znevýhodnění přejít a v případě pochybností jej měly vyzvat, aby svůj zdravotní hendikep doložil lékařskou zprávou (jak učinil až později po vydání rozhodnutí). Rozhodně nemohly bez dalšího požadavek vypořádat tak, že by přepis nahrávek o celkové délce cca šest a půl minuty (sic!) způsobil značné průtahy v řízení (jinak by tomu mohlo být v případě požadavku zjevně neopodstatněného a procesně obstrukčního, o který však v daném případě nejde). Stejně tak nelze za dostatečné považovat začlenění shrnutí nahrávek do prvostupňového rozhodnutí, neboť nezachycuje jejich celý obsah. (Pro ilustraci soud uvádí, že oproti výše kompletně přepsanému obsahu zde chybí např. dceřina reakce na moment, kdy jí žalobce říká, aby šla pryč. Její do jisté míry provokativní dotaz, zda ji jinak podrízne či zabije, může vnést jiné světlo na žalobcovo podrážděnou repliku „Ty vole! Zmiz!“.) Žalobce byl v důsledku postupu správní orgánů poškozen tím, že se nemohl k nahrávkám a kontextu jeho pořízení dostatečně vyjádřit, což je patrné též z toho, že byl po celou dobu řízení evidentně v mylném domnění, že je na nich zaznamenán i samotný přestupkově řešený incident.
25. Jelikož žalovaný nenapravit vadu řízení spočívající v tom, že městský úřad provedl důkaz nahrávkou, ke které nevypracoval i přes žalobcovy odůvodněné žádosti přepisy, a tato skutečnost zabránila žalobci v uplatnění jeho práva vyjádřit se ke všem podkladům rozhodnutí, zatížil tím řízení vadou, která může mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí (srov. analogicky usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 14. 4. 2015, č. j. 9 As 12/2014-60, č. 3239/2015 Sb. NSS, který řešil neprovedení předkladu cizojazyčné listiny). Soud proto napadené rozhodnutí zrušil.

Verbální urážlivé jednání

26. Navíc je nutno žalobci přisvědčit v tom, že minimálně prozatím nemá závěr o prokázání pronesení výše citovaných urážek „krávo, vyser se na to, ty už mě dlouho srát nebudeš“ žalobcem oporu ve správním spise. I to je důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí.

27. Záznamy o podání vysvětlení totiž nelze použít jako důkazní prostředek (§ 137 odst. 4 správního řádu), slouží toliko jako informační zdroj pro formulaci otázek kladených v správním orgánem svědkovi směřujících k podrobnému objasnění skutečností obsažených v úředním záznamu (blíže viz např. rozsudky NSS ze dne 9. 9. 2010, čj. 1 As 34/2010-73, nebo ze dne 10. 2. 2016, č. j. 1 As 204/2015-33). Dcera v řízení nevypovídala, svědkyně pouze uvedla, že zazněly „nějaké vulgarity“, nepamatuje si však jaké. Jakkoliv žalobce při své výpovědi připustil užití výrazu „kráva“ a zcela nevhodně jej ještě označoval za pochvalu, užití dalších slov „ty už mě dlouho srát nebudeš“ si nevybavil. Uvedl pouze, že takový výrok by byl v kontextu očekávaného odstěhování dcery z domu a žalobcovy vážné nemoci a očekávané délky dožití logický a pravdivý. Výraz „vyser se na to“ se týkal toho, že dcera žalobci vypínala rádio, které poslouchal.
28. Soud s ohledem na výpověď svědkyně, výše popsaný obsah nahrávek a žalobcovy písemné i ústní projevy ve správním řízení (srov. např. okolnosti průběhu ústního jednání dne 14. 9. 2022, mj. odkazování referentky k psychiatrovi – viz úřední záznam na čl. 21 správního spisu městského úřadu; dále též jeho „obhajoba“ spočívající v tom, že výraz „kráva“ je pro dceru pochvalou atp.) nepochybuje o tom, že žalobce v inkriminovaný den na adresu dcery *nějaké* (patrně nevhodné a zraňující) vulgární výrazy pronesl. Vyřčení slov, tak jak je žalovaný konkretizoval ve skutkové větě v napadeném rozhodnutí, však prokázáno nebylo. Konkrétní slova jsou přitom podstatná, neboť ne každá vulgarita, hrubost či neomalenost je též přestupkově postižitelnou hrubou urážkou.
29. Podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o některých přestupcích se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí.
30. Protiprávní jednání pachatele přestupku ublížení na cti spočívá buď v zesměšnění jiné osoby, či jejím hrubém uražení jiným způsobem. Důvodová zpráva k § 7 zákona o některých přestupcích uvádí: *„V souvislosti s požadavky praxe dochází k úpravě formulace skutkové podstaty ublížení na cti způsobeného zesměšněním nebo jinou hrubou urážkou. Za nactiutrhání totiž i dle současné úpravy nelze považovat zcela bagatelní jednání, která nedosahují potřebné intenzity (například výrok pronesený na veřejnosti typu „hošánku“). Avšak v současné době dochází v praxi k projednávání i takových jednání, která z objektivního hlediska nedosahují ani minimální míry společenské škodlivosti a nemají zásadní dopad do osobní sféry osoby, vůči níž určitý výrok směřuje. Projednávání takovýchto zjevně bagatelních jednání přispívá ke zvyšování administrativní zátěže správních orgánů. Dle ustálené judikatury je pojmovým znakem přestupku nactiutrhání skutečnost, že se jedná o výrok urážlivý nebo zesměšňující a dále povědomost pachatele o tom, že se v dané situaci a v dané skupině obyvatel jedná o výrok hanlivý. Musí však jít o výrok, který překračuje svou intenzitou pouhou nevhodnost, výrok dehonestující a hrubě urážlivý z objektivního hlediska (dle obecného názoru a přesvědčení jej lze označit za intenzivnější než výrok nevhodný).“* (důraz doplněn soudem).
31. Druhovým objektem přestupku je zájem na ochraně občanského soužití. Individuálním objektem je zájem na ochraně cti, tj. vnímání hodnoty sebe sama. Objektem přestupku tedy není „slušná mluva“. Smyslem uvedeného přestupku není řešit jakékoliv společensky nevhodné invectivy, ale jen ty, které jsou již krajně nevhodné. U urážek typu „kráva“ (ale též např. „svině“, „sráč“, „mrcha“ nebo „čurák“ – k poslední uváděné vulgaritě viz např. rozsudek ze dne 22. 7. 2005, č. j. 4 As 33/2004) bývá cílem jejich užití přímo urazit, zesměšnit a ponížit jejich adresáta [srov. STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích: Praktický komentář*. Systém ASPI. Wolters Kluwer, komentář k § 7 zákona o některých přestupcích]. Jakkoliv právní hodnocení bude v dalším řízení úkolem správních orgánů,

soud na tomto místě tedy konstatuje, že v souladu s parafrázovanou odbornou literaturou nebude u výrazu „krávo“ příliš prostor pro pochybnosti o naplnění (minimálně formálního) znaku uvedeného přestupku.

32. Výrok „vyser se na to“ je však naproti tomu sice neslušný, ne však *a priori* urážlivý. Pakliže budou správní orgány žalobce postihovat i za tento výrok, musí odpovídajícím způsobem odůvodnit naplnění jak formální, tak zejména materiální stránky přestupku. Stejně tak hrubý výraz „ty už mě dlouho srát nebudeš“ sám o sobě hrubou urážkou být nemusí. Může jít dle kontextu např. o skrytou výhrůžku újmou na zdraví [§ 7 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona o přestupcích], o čemž však zjištěné skutkové okolnosti (nyní) nevypovídají. Proto i postih za takový výraz musí být řádně odůvodněn.

Fyzické hrubé jednání

33. Na rozdíl od výše uvedených slovních výroků soud nemůže v rozsahu uplatněné žalobní argumentace dospět k závěru, že by nebyl prokázán skutek v podobě fyzického vytlačení z místnosti. Výslovným potvrzením skutkového děje ve výpovědi svědkyně a ostatně též výpovědí samotného žalobce je naopak bezpečně prokázáno, že žalobce dceru skutečně chytil za paže zepředu a vytlačil ji do chodby z kuchyně.
34. Podle § 7 odst. 1 písm. c) bodu 4 se fyzická osoba dopustí přestupku tím, úmyslně naruší občanské soužití tak, že vůči jinému dopustí jiného hrubé jednání (než je vyhrožování újmou na zdraví, nepravdivé obvinění z přestupku nebo schválnost – pozn. soudu).
35. Z rozsudku NSS ze dne 20. 7. 2017, č. j. 2 As 29/2017-28, vyplývá, že hrubé jednání je takové jednání, které narušuje občanské soužití takovou měrou, že podle obecného názoru a přesvědčení překračuje rámec pouhé nevhodnosti (nesprávnosti). Je třeba proto důsledně odlišit jednání hrubé a jednání jinak nevhodné (např. porušení pravidel slušnosti, zdvořilosti).
36. Jak uvádí výše citovaná komentářová literatura, § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 představuje tzv. zbytkové ustanovení, které subsumuje všechna hrubá jednání neupravená v ostatních bodech daného ustanovení. Jiným hrubým jednáním narušujícím občanské soužití je tak dle judikatury např. vyhrožování jinou újmou než újmou na zdraví, pomlouvání nebo vydírání (za podmínky, že nejde o trestný čin). Může jít však také právě o strkanice, použití pepřového spreje, nakopnutí menší intenzity, zatahání za vlasy atp.
37. Správní soudy např. posoudily skutek spočívající v uchopení sociální pracovnice za klopy bundy oběma rukama v oblasti krku s cílem si ji k sobě přitáhnout jako přestupek podle citovaného ustanovení. NSS v rozsudku č. j. 2 As 29/2017-28 uvedl, že takový skutek *„vybočuje svým provedením a intenzitou z rámce běžného nevhodného chování. Uchopení ženy o několik let starší za oblečení v oblasti krku nelze považovat za pouze společensky nevhodné, ale již za zásadní zásah do osobnostní sféry dotyčné osoby, který může být spojován přímo s útokem na danou osobu, či minimálně znemožňuje nebo omezuje její volný pohyb. Následné přitažení pečovatelky pak výrazně zasáhlo do její osobní zóny. Celkové provedení zásahu stěžovatele ve spojení se slovními útoky, které popsali svědci, lze označit za hrubé jednání.“* (zvýrazněno soudem)
38. Soud konstatuje, že v projednávané věci bylo prokázáno, že se žalobce dopustil jednání podobného charakteru – za užití (byť v tuto chvíli blíže neupřesněných) slovních invektiv zasáhl do osobní sféry dospělé ženy a omezil ji v pohybu v (tehdy též jejím) domácím

prostředí. Namítal-li tedy žalobce neprokázání skutkového stavu v rozsahu tohoto jednání, nemohl mu soud přisvědčit.

39. Vzhledem k tomu, že soud shledal důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí, není na místě, aby předbíhal výsledek dalšího řízení a v něm provedeného dokazování a nahrazoval tak činnost správních orgánů. Pakliže se jim však nepodaří (např. pro neochotu dcery vypovídat) prokázat pronesení všech urážlivých výroků nebo nedospějí-li k závěru o možnosti zjištěné výroky samostatně jako urážky postihnout, mohou zvážit spojení hrubého jednání se slovními invektivami jako v citovaném případě č. j. 2 As 29/2017-28 do jediného skutku, tedy kvalifikaci takového jednání jakožto jediného přestupku podle § 7 odst. 1 písm. c) bodu 4 zákona o některých přestupcích. V takovém případě bude jejich úkolem zhodnotit případné odlišnosti od tohoto výše citovaného případu (příbuzenský vztah, věk osob, místo skutkového děje, intenzita zásahu atp.).

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

40. Jelikož soud dospěl k závěru o podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem majícím za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a o tom, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spisu, zrušil napadené rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. b) a c) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Soud neshledal důvod pro zrušení prvostupňového rozhodnutí, neboť žalovaný může v mezích § 90 odst. 1 správního řádu a § 98 odst. 2 přestupkového zákona vady prvostupňového rozhodnutí v odvolacím řízení odstranit a případně i změnit prvostupňové rozhodnutí. Tento postup má přednost před zrušením prvostupňového rozhodnutí a vrácením věci správnímu orgánu I. stupně k dalšímu řízení (viz rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2018, č. j. 6 As 286/2018-34).
41. V dalším řízení jsou správní orgány vázány právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Bude na nich, aby se pokusily doplnit zjištění skutkového stavu, přičemž za zásadní slabinu důkazního stavu lze označit absenci svědecké výpovědi dcery. Budou-li skutková zjištění opírat o nahrávky, poskytnou žalobci příležitost, aby se k jejich obsahu vyjádřil. Při jejich hodnocení správní orgány vezmou v potaz též jednání jednotlivých aktérů v kontextu okolností pořízení těchto nahrávek (zejména pakliže byly pořízeny s vědomím jen některých z nich). Následně správní orgány znovu zhodnotí, jaké jednání je prokázáno, zda splňuje formální znaky přestupku (a jakého) a zda též naplňuje hledisko materiální (při tom mohou vzít v potaz zejména dlouhodobou vyhrocenost vztahů aktérů, věk zúčastněných osob, jejich postavení, přítomnost či nepřítomnost vztahu vzájemné závislosti atd.).
42. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalobci soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 3 000 Kč odpovídající zaplacenému soudnímu poplatku za podání žaloby. Náhradu nákladů řízení je žalovaný povinen uhradit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 13. února 2024

JUDr. Bc. Kryštof Horn, v. r.
samosoudce